

VVR Kring Noord

Ervaringen delen, netwerken vormen, samen denken over kwaliteit

UITNODIGING | Vrijdag 5 juni 2026

Minicongres Omgevingswet

De bijeenkomst is in het gemeentehuis van Leeuwarden
(Hofplein 38, 8911 HJ Leeuwarden).

PROGRAMMA

12.30 uur

Inloop met kleine lunch in Kelderpassage

13.00 uur

Opening en welkom door Linze Schaap, voorzitter VrR-Kring Noord en secretaris-directeur van de Noordelijke Rekenkamer

13.15 uur

Het Fysieke Domein in Stroomversnelling: Wat de Omgevingswet vraagt van rekenkamers door Michiel Herweijer

Michiel Herweijer schetst hoe het gemeentelijke ruimtelijke-orderingsbeleid sterk is veranderd, terwijl de inhoudelijke opgaven – zoals woningbouw, groen, duurzaamheid en participatie – grotendeels hetzelfde zijn gebleven. Met de komst van de Omgevingswet (2024) is vooral het instrumentarium ingrijpend vernieuwd: oude bestemmingsplannen zijn opgegaan in één digitaal tijdelijk omgevingsplan, de rol van de gemeenteraad is verschoven en veel procedures zijn anders ingericht.

In zijn keynote bespreekt Herweijer drie grote veranderingen die bepalend zijn voor het succes van gemeentelijk beleid:

- De opkomst van de BOPA als vervanger van de afwijkingvergunning, waarbij de raad minder invloed heeft.
- De verschuiving van actief naar faciliterend grondbeleid, met nieuwe vragen over kostenverhaal en regie, zoals zichtbaar in recente rekenkameronderzoeken.
- De toegenomen nadruk op participatie, die wel wordt gevraagd maar juridisch weinig effect heeft op besluiten.

Zijn centrale boodschap: de doelen van gemeenten veranderen niet wezenlijk, maar het behalen ervan hangt steeds meer af van hoe vaardig bestuurders omgaan met dit nieuwe, complexe instrumentarium.

Onderzoekers in het fysieke domein profiteren sterk van de Omgevingswet, die via het Digitale Stelsel directe toegang biedt tot actueel gemeentelijk beleid, duidelijke normen geeft voor het beoordelen van participatie en diverse instrumenten aanreikt om ruimtelijke ontwikkelingen te versnellen. Dit geheel biedt rijke aanknopingspunten voor relevant en verdiepend rekenkameronderzoek.

Michiel Herweijer, voormalig directeur Noordelijke Rekenkamer en lid van de [evaluatiecommissie Omgevingswet](#)

13.45 uur

Van Wet naar Werkelijkheid: De rol van raad en rekenkamer in de Omgevingswet door Jos Dolstra

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet na een lange aanloop uiteindelijk ingevoerd. De invoering van de Omgevingswet betekent niet dat de wet af is. Uiteraard vraagt een nieuwe wet van deze omvang de nodige gewenning, voor gemeenten komt daar bij dat de transitieperiode om helemaal volgens de Omgevingswet te werken en ook een omgevingsplan volgens de wet te hebben opgebouwd nog loopt tot 2032. Alle redenen voor rekenkamers om onderzoek te doen hoe de implementatie van de Omgevingswet is verlopen en hoe de vlag er nu bij hangt.

Jos Dolstra geeft een korte inleiding op de Omgevingswet vanuit het perspectief gemeenteraad en rekenkamer. Daarnaast gaat hij in op de beleidscyclus van de Omgevingswet met focus op de kerninstrumenten omgevingsvisie-programma-omgevingsplan en de rolverdeling raad en college bij deze instrumenten. Vanzelfsprekend benoemt hij daarbij de aandachtspunten voor rekenkameronderzoek. Tenslotte gaat hij in op de transitieperiode voor het omgevingsplan.

Jos Dolstra is lid van de rekenkamers van de gemeenten Noordoostpolder en Dalfsen. In het dagelijks leven is hij partner/sr. adviseur bij Arena Consulting Group BV en heeft hij in de afgelopen 12 jaar tal van overheden ondersteund bij de implementatie van de Omgevingswet.

14.15-14.45 uur PAUZE

14.45 uur WORKSHOPS

I. Regie op water: Onderzoek naar samenwerking HHNK met ketenpartners in het kader van invoering van de omgevingswet door Arja Kapitein en Leny van Duivenvoorde in de raadzaal

Wat betekende de invoering van de Omgevingswet op de rol van het waterschap met haar externe partners als Gemeenten, provincie en projectontwikkelaars?

Deze vraag stond centraal in het onderzoek van de Rekenkamer Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier(HHNK). Hadden de Waterschappen voorheen een duidelijke concrete positie, door de invoering van de Omgevingswet is deze positie behoorlijk veranderd. Zoals door het een overheidstoket principe, waarbij de invloed van de gemeente heel groot is. Of zoals door de verandering van het principe “nee-tenzij” (met veel zekerheid voor de waterschappen) naar “ja, mits” (met verlies van ‘controle’). Wat betekent dit onder andere voor de relatie, samenwerking en rol van het waterschap met externe ketenpartners, als gemeenten? En wat voor de politieke keuzes door het Algemeen Bestuur?

Dit onderzoek is uitgevoerd door Leny van Duivenvoorde en Arja Kapitein van de Rekenkamer HHNK. Het was hun eerste onderzoek voor dit waterschap en hiermee is hen ook duidelijk geworden wat de beeldvorming extern is van HHNK. Dit is nuttig voor volgende onderzoeken van de Rekenkamer.

Leny en Arja nemen jullie in de workshop graag mee met de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van het onderzoeken gaan graag met jullie in gesprek.

Leny van Duivenvoorde is naast voorzitter van de Rekenkamer HHNK, ook voorzitter van de Rekenkamer van Alkmaar. Zij heeft een achtergrond als gemeentesecretaris bij verschillende gemeenten in Noord-Holland. Arja Kapitein is ook lid van de Rekenkamer HHNK. Zij heeft onder andere een politieke achtergrond als statenlid in de provincie Noord-Holland en gemeenteraadslid in Medemblik.

II. Samenwerking in Flevoland onder de nieuwe Omgevingswet door Jamilja van der Meulen en Iddo van der Giessen, Fractiekamer 1

In 2023 publiceerden zes Flevolandse decentrale rekenkamers het gezamenlijk onderzoek Samenwerking in Flevoland onder de nieuwe Omgevingswet. Zoals de Omgevingswet van verschillende overheden vraagt om samen te werken als één overheid, zo werkten rekenkamers uit drie overheidslagen samen: de rekenkamers van de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, het waterschap Zuiderzeeland en de Randstedelijke Rekenkamer voor de provincie Flevoland. In het onderzoek keken de rekenkamers naar het gezamenlijk, democratisch en tijdig reageren op vergunningaanvragen door overheden. In het bijzonder was er aandacht voor complexe vraagstukken in de fysieke leefomgeving die over de grenzen van overheden gaan, en de rol van (volks)vertegenwoordigers onder de Omgevingswet.

In de workshop gaan Jamilja van der Meulen en Iddo van der Giessen in op de uitkomsten van het onderzoek. Beide namen deel aan de begeleidingscommissie van het onderzoek. Daarbij gaan zij in op complexe interbestuurlijke vraagstukken in de fysieke leefomgeving en de positie van (volks)vertegenwoordigers in deze situaties. Daarnaast bespreken zij hun ervaringen met het samenwerken als rekenkamers uit verschillende decentrale overheidslagen.

***Jamilja van der Meulen** nam deel aan de begeleidingscommissie van het onderzoek. Zij is voorzitter van de Rekenkamer Dronten en extern lid van de rekenkamer van het waterschap de Dommel. Zij heeft bij diverse onderzoeksorganisaties gewerkt zoals het CBS, ECN en TNO en is vanuit die rollen bekend met statistieken en energie- en duurzaamheidsvraagstukken. Daarnaast was zij bestuurslid van de NVRR (nu VR) van 2017 tot 2021.*

***Iddo van der Giessen** was secretaris van de begeleidingscommissie van het onderzoek. Hij is projectleider bij de Randstedelijke Rekenkamer.*

15.45- 16.00 uur Plenaire afronding in de raadzaal

16.00 -16.45 uur Napraten met hapje en drankje

Meld je aan op www.rekenkamers.nl